

1 MAYIS TERÖRÜNÜN HESABI SORULACAKTIR

1979'daki yasaklı 1 Mayıs'ta sokağa çıkmaktan hakkında açılan davada verdiği ifadede, 19 Mayıs 1979.

İşçi sınıfının ve tüm emekçilerin uluslararası dayanışma, birlik ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı kutlama törenlerinin engellenmesini protesto etmek üzere 1 Mayıs 1979 Salı sabahı saat 10.00 sularında sokağa çıktım. Bu çıkışın kendisi protesto fiilini oluşturmuyor, protestoyu dile getiriyordu. Böyle bir protestoda bulunmayı hem bir yurttaşlık görevi, hem de işçi sınıfımızın partisinin genel başkanı olarak, işçi ve emekçilerin demokratik hak ve özgürlüklerini savunma yükümlülüğümün bir görevi saydım.

Bilindiği gibi, Anayasa tüm yasama, yürütme ve yargı organlarını ve tüm yetkilileri bağlar; tüm yasalar Anayasa hükümlerine uygun olmak zorundadır. Bu hükümler Anayasa'nın uygulamaya geçirilmesinin güvencesi olarak getirilmiştir. Ama dikkate değerdir ki, uygulama güvencesi konusunda yasakoyucu bu hükümlerle yetinmemiştir. Organ ve yetkililerin Anayasaya ters düşebilecekleri, veya en azından, onu ihmal edebilecekleri olasılığını göz önünde tutarak, Anayasanın dibacesinde Anayasayı yurttaşların uyanık beççiliğine emanet etmiştir. Dibace Anayasa metnine dahildir, onun ayrılmaz bir parçasıdır. Benim 1 Mayıs 1979 günkü protesto hareketim, yurttaş olarak bu uyanık beççilik görevini yerine getirmemin bir ifadesidir.

Ayrıca, 1 Mayıs dünyaca kabul edilmiş ve uygulanan uluslararası işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günüdür. Ülkemizde de 1 Mayıs kutlamalarının taa ulusal kurtuluş savaşı yıllarına kadar geriye uzanan bir geçmişi vardır. 1976'dan beri bu gelenek yeniden canlandırılmış, 1 Mayıs silahsız ve saldırsız yürüyüş ve toplantılarla görkemli biçimde kutlanagelmiştir. 1 Mayıs 1977 günü otuzaltı yurttaşın ölümüne neden olan olaylar 1 Mayıs yürüyüşü ve toplantısını yapan kitle tarafından çıkarılmamıştır. Bu olaylar konusunda işçi sınıfımız ve ülkenin demokratik güçleri hükümetten davacı durumundadırlar; koğuşturmanın sürdürülmesini ve katillerin bulunup adalete teslimini hâlâ beklemektedirler.

1 Mayıs 1977 katliamı işçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin demokratik mücadelesini geriletmek, onları yıldırma ve sindirme için paralı profesyonel provokatörlere yaptırılmıştır. Ama işçi ve emekçi kitleler yıldırmaya düşmemiş, sinmemiş ve 1978 1 Mayıs'ını yine çok görkemli ve son derece düzenli bir biçimde kutlamıştır. İşçi sınıfı ve emekçi kitleler verdikleri 36 şehitle 1 Mayıs gününe ve alanına imzalarını atmışlardır. 1 Mayıs'ı kutlamak, işçi sınıfımızın uzun mücadeleleriyle ve kanıyla kazandığı müstesna bir hak olmuştur.

1 Mayıs 1979'u kutlama ve sokağa çıkma yasağı yetkiyi kötüye kullanmanın bir örneğidir. Yetkiyi kötüye kullanmanın kuralları vardır. Yetkinin kullanılmasında keyfiliğe yer yoktur. Sıkıyönetimin 1 Mayıs'a ilişkin İstanbul'daki yasakları kabul

edilebilir mantıki gerekçeden yoksundur. Sıkıyönetim yaygın şiddet eylemlerini önlemek üzere ilan edilmiştir. İşçi sınıfının, emekçi kitlelerin ve onların yaptıkları 1 Mayıs törenlerinin ise süregelen şiddet eylemleri ile uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur. Hem “olay çıkabilir” sözde gerekçesi geçerli idiyse, İzmir’de yapılmasına neden müsaade edilmiştir? Sıkıyönetimin bulunmadığı İzmir’de şiddet olayları çıkmasını önleyici önlemler alınabiliyorsa, sıkıyönetimin bulunduğu İstanbul’da haydi haydi alınabilirdi. Esasen Başbakan, sıkıyönetimin demokrasiyi, “özgürlükçü hukuk devletini” korumak için getirildiğini tekrar tekrar belirtmiştir.

Buna rağmen 1 Mayıs’ın İstanbul’da kutlanmasına müsaade edilmemişse, bunun nedenini “olay çıkabilir” gibi sözde gerekçelerin ötesinde aramak gerekir. Emperyalizm ile iş ortaklığı yapan büyük sermaye sınıfı ve gerici, tutucu çevreler işçi sınıfının gücünden ve bu gücün bir göstergesi olan 1 Mayıs kutlamalarından tedirgindirler; işçi sınıfına kendilerince “haddini bildirmek” demokratik hak ve özgürlüklerini kısıtlamak istegindedirler. İstanbul’da konan 1 Mayıs yasakları bu isteğe hizmet etmiştir; işçi, emekçi kitlelerin hak ve özgürlüklerine baskının, saldırının bir ifadesi olmuştur. Bu açıdan da söz konusu yasaklan protesto etmek işçi, emekçi halkımıza karşı bir demokrasi görevi olmuştur.

Bu düşünce ve gerekçelerle 1 Mayıs 1979 günü sabahı sokağa çıktım. Askerler yolumu kesti. Komutanları yüzbaşıya sokağa çıkmamın nedenini, protestonun anlamını anlattım. “Protestonuzu bugün değil de bir başka gün yapsanız olmaz mı?” dedi. Bunun anlamsız olacağını açıkladım. Yüzbaşı, aslında, yazılı ifadesinde kendisinin de itiraf ettiği üzere, “zaman kazanmak” istiyor, bu amaçla beni lafa tutuyordu. Yüzbaşı hiçbir zaman “Dağılın! Dağılmazsanız zorla dağıtırız!” ihtarında bulunmadı. Benimle konuştuğunu diğerleri duymadı, hatta büyük bir kısmı görmedi bile. Bir süre sonra polisler geldi, önce “eller yukarı!” sonra “çök!”, daha sonra da “yat!” diye bağırıyorlardı. Dedikleri itirazsız yapıldı. Polisler cop ve tekmeler ile yerde yatanları dövmeğe başladılar, bir yandan da ateş açtılar. Askerler ve komutanları yüzbaşı polisler hiçbir müdahale etmediler. Dövme ve ateş açma karşı koymayı tahrik ediciydi, ama hiç kimse bu tahrike uymadı. Bu sırada beni fark ederek yerden kaldırdılar ve olay yerinden uzaklaştırarak evime götürdüler. Daha sonra gelip evden alarak bir cipe bindirdiler, Davutpaşa’ya götürdüler.

Yürüyüş, Sayı 216, 28 Mayıs 1979